

ธงไตรรงค์ ธำรงไทย

พัฒนาการของธงชาติไทยกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างไทยกับโลก
และแรงบันดาลใจสู่ธงไตรรงค์

“ธงชาติและเพลงชาติไทย
เป็นสัญลักษณ์ของความเป็นไทย
เราจงร่วมใจยืนตรงเคารพธงชาติ
ด้วยความภาคภูมิใจในเอกราช
และความเสียสละ
ของบรรพบุรุษไทย”

ธงไตรรงค์ ธำรงไทย...สัญลักษณ์แห่งการรวมใจ

ความรัก และความสามัคคี

ธงชาติไทย...สัญลักษณ์สูงสุดของชาติ

สิ่งเตือนใจให้ทุกคนได้รำลึกถึงการเสียสละเลือดเนื้อของบรรพบุรุษ

เพื่อรักษาไว้ซึ่งแผ่นดิน และร้อยดวงใจคนทั้งชาติให้เป็นหนึ่ง

หล่อหลอมความรัก ความสามัคคี สร้างเสริมความภูมิใจในความเป็นชาติ

ก่อเกิดเป็นพลังยิ่งใหญ่ในการพัฒนาชาติไทยให้วัฒนาสถาพร

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
เครื่องหมายแห่งไตรรงค์	๓
ธงไทยในเวลาโลก	๔
ธงแดงแห่งกรุงศรีอยุธยา	๕
ธงไทยในสมัยรัตนโกสินทร์	
รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช	๖
รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย	๗
รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหาเจษฎาราชเจ้า	๘
รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระสยามเทวมหามกุฏวิทยมหาราช	๙
รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๑๐
รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว	๑๑
ฉลองพระองค์ “พระมหาพิชัยยุทธ”	๑๓
ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง รูปธงชาติตามพระราชบัญญัติธง พ.ศ. ๒๕๒๒	๑๔
พระราชบัญญัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการธงชาติไทย	๑๕
การใช้ธงชาติ	๑๘
การใช้ธงชาติกับผู้เสียชีวิต	๑๙
การชักธงชาติ	๒๐
การชักธงชาติในวันพระราชทานธงชาติไทย	๒๑
การประดับธงชาติ	๒๓
การประดับธงชาติร่วมกับพระพุทธรูป	๒๔
การประดับธงชาติคู่หรือร่วมกับธงของต่างประเทศ	๒๕
วันพิธีสำคัญที่ต้องชักธงและประดับธงชาติ	๒๖
การทำความเคารพธงชาติ การดูแลรักษาธงชาติ	๒๗
การพับธงชาติ	๒๘
การทำลายธงชาติเก่าที่ชำรุดเสื่อมสภาพ	๓๐
การแสดงธงชาติที่สินค้า	๓๑
การกระทำอันเป็นการเหยียดหยามหรือไม่สมควรต่อธงชาติ	๓๒

เครื่องหมายแห่งไตรรงค์

๑	<u>ขอร่ำรำพรณบรรยาย</u>	ความคิดเครื่องหมาย
	แห่งสี่ทั้งสามงามถนัด.	
๑	<u>ขาว</u> คือบริสุทธิ์ศรีสวัสดิ์	หมายพระไตรรัตน์
	และธรรมะคุ้มจิตไทย.	
๑	<u>แดง</u> คือโลหิตเราไซรั	ซึ่งยอมสละได้
	เพื่อรักษาชาติศาสนา.	
๑	<u>น้ำเงิน</u> คือสีโสภา	อันจอมประชา
	ธโปรดเป็นของส่วนองค์.	
๑	<u>จักรี</u> เข้าเป็นไตรรงค์	จึงเป็นสีธง
	ที่รักแห่งเราชาวไทย.	
๑	<u>ทหารอวดารนำไป</u>	ยงยุทธวิชัย
	วิชาติกวีชูเกียรติสยามฯ	
		วรณะสมิต

พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
(จากหนังสือดุสิตสมิตฉบับพิเศษ พ.ศ. ๒๔๖๑ สังกัดตามต้นฉบับ)

ธงไทยในเวลาโลก

พัฒนาการของธงชาติสยาม/ธงชาติไทย อยู่ควบคู่กับพัฒนาการของชาติอันรวมถึงปฏิสัมพันธ์กับนานาประเทศทั้งที่เราเลือกจะมีความสัมพันธ์ในเชิงการทูต การค้า จนถึงความสัมพันธ์ที่สยามไม่สามารถจะเลือกให้เป็นไปตามความปรารถนาได้

อย่างไรก็ตาม ด้วยพระปรีชาและพระอุตสาหะของสมเด็จพระบรมมหากษัตริยาธิราชเจ้า ทำให้ประเทศไทยสามารถประครองรัฐนาวาให้ฝ่าคลื่นลมอันเชี่ยวกรากมาได้อย่างสง่างามและก่อเกิดผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศมาถึงทุกวันนี้

เรื่องราวในหนังสือเล่มนี้ นอกจากจะเป็นการให้ความรู้ถึงที่มาของพัฒนาการธงชาติสยาม/ธงชาติไทยแล้ว ก็ยังมีจุดมุ่งหมายจะชี้ให้เห็นถึงพระวิริยภาพ พระวิสัยทัศน์และพระสติปัญญาของพระมหากษัตริย์ไทยในพระบรมราชจักรีวงศ์ที่ได้ทรงรักษาชาติบ้านเมืองไว้ให้กับพวกเราทุกคน

ธงแดงแห่งกรุงศรีอยุธยา

เดิมนั้นเรายังไม่มีธงประจำชาติหากใช้ธงพื้นสีแดงเป็นธงในเรือสินค้า เรื่องธงแดงของสยามปรากฏในบันทึกของชาวต่างชาติว่าในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช พระมหากษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยา เมื่อเรือของฝรั่งเศสเดินทางมาถึงปากน้ำเจ้าพระยาต้องการยิงสลุตตามธรรมเนียมของชาติตะวันตก จึงขอให้สยามชักธงชาติขึ้น แต่เนื่องจากเราไม่มีธงชาติเป็นของตนเองจึงหยิบธงชาติฮอลันดามาใช้แทน ฝรั่งเศสแจ้งว่าไม่สามารถยิงสลุตให้ได้เพราะไม่ใช่ธงชาติสยาม จึงได้ลดธงชาติฮอลันดาลงแล้วใช้ผ้าแดงชักขึ้นเสาทันทีนั้นธงพื้นสีแดงจึงปรากฏในหลักฐานตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

ในระยยะเวลาดังกล่าว กรุงศรีอยุธยาและฝรั่งเศส มีความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างดียิ่ง โดยทางกรุงศรีอยุธยาได้ส่งคณะทูตไปเข้าเฝ้าพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๔ ถึงพระราชวังแวร์ซายส์ หลังจากนั้นพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๔ ก็แต่งตั้งคณะทูตมาเข้าเฝ้าสมเด็จพระนารายณ์มหาราช แต่หลังจากสมเด็จพระนารายณ์มหาราชสวรรคต พระมหากษัตริย์พระองค์ต่อมาคือพระเพทราชา ได้ดำเนินนโยบายปิดประเทศ ความสัมพันธ์กับฝรั่งเศสจึงเหลือเพียงการค้าขายเท่านั้น

ธงไทยในสมัยรัตนโกสินทร์

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

ธงเรือหลวง (รัชกาลที่ ๑)

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ใช้ “รูปจักรสีขาว” อันเป็นเครื่องหมายแห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ไว้กลางธงผ้าฝ้ายแดงสำหรับชักในเรือกำปั่นหลวง ส่วนเรือราษฎรยังคงใช้ธงแดง

“...ครั้นถึงในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงพระราชดำริว่าเรือหลวงกับเรือราษฎร ควรมีเครื่องหมายสำคัญให้เห็นต่างกัน จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งให้บรรดาเรือหลวงทั้งปวง ทำรูปจักรอันเปนนามสัญญา พระบรมราชวงษ์แห่งพระองค์ลงไว้ในกลางธงพื้นแดงนั้นเปนเครื่องหมายใช้ในเรือหลวง...”
(พระราชบัญญัติธง รศ.๑๑๖ และ ๑๑๘)

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ขึ้นเมื่อพุทธศักราช ๒๓๒๕ ในช่วงสมัยใกล้เคียงกัน ก็มีประเทศขนาดใหญ่เกิดขึ้นใหม่อีกหนึ่งประเทศ นั่นคือประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งประกอบด้วยอาณานิคมของสหราชอาณาจักร ๑๓ แห่งในทวีปอเมริกาเหนือ ได้ออก “คำประกาศเอกราช” (Declaration of Independence) จากอังกฤษเมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๓๑๙ แต่เกิดสงครามกลางเมืองระหว่างรัฐทางเหนือ กับรัฐทางใต้ตลอดมาจนสงบลงในปี ๒๓๒๖

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

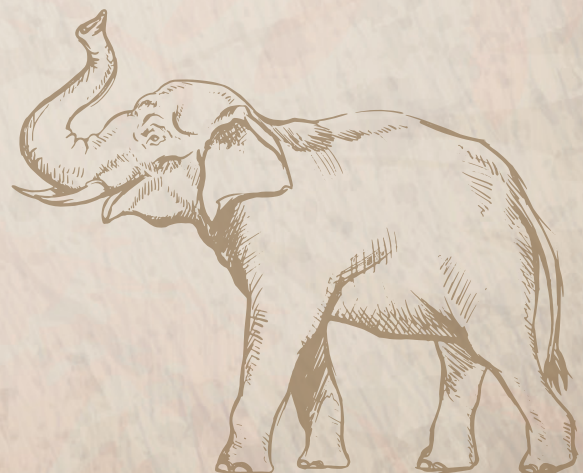

ธงเรือหลวง (รัชกาลที่ ๒)

ในแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ตรารูปช้างเผือกไว้กลางวงจักรสีขาวสำหรับใช้ชักในเรือหลวง ด้วยในรัชสมัยนี้ปรากฏมีช้างเผือกมาสู่บุญญาบารมีถึง ๓ ช้าง คือ พระยาเศวตกฤษุข พระยาเศวตไอยราและพระยาเศวตคชลักษณ์

“...ต่อมาถึงในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ครั้งนั้นมีสารเสวตรอันอุดมด้วยลักษณะมาสู่พระราชสมภารถึงสามช้างเป็นการพิเศษไม่มีได้ในประเทศอื่นเสมอเหมือน ควรจะอัศจรรย์ อาศัยคุณพิเศษอันนั้น จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ทำรูปช้างเผือกกลางไว้กลางวงจักรในธงเรือหลวงนั้นด้วย...”

พุทธศักราช ๒๓๖๔ ลอร์ดแอสติงส์ อุปราชประจำอินเดีย ส่งจอห์น ครอว์เฟิร์ด เดินทางมายังสยามเพื่อเจรจการค้าแต่ไม่ประสบความสำเร็จต้องเดินทางกลับไป

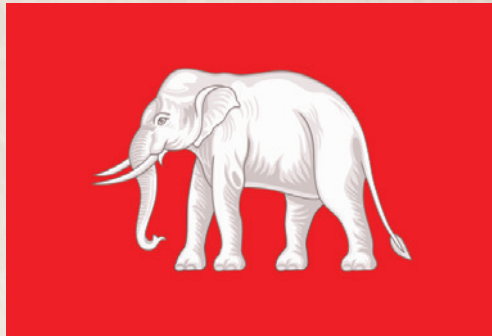
รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหาเจษฎาราชเจ้า

แผ่นดินพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหาเจษฎาราชเจ้า ยังคงใช้ธงแบบเดียวกับในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ในสมัยรัชกาลที่ ๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ปรากฏว่ามีความเจริญรุ่งเรืองในทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก รวมทั้งชาติตะวันตกต่างก็ติดต่อเข้ามา อาทิ ชาวโปรตุเกสเข้ามาตั้งสถานกงสุลในกรุงรัตนโกสินทร์ ถือเป็นสถานกงสุลของชาติตะวันตกแห่งแรก เสนรี เบอร์นี พ่อค้าและทูตชาวอังกฤษ สังกัดบริษัทอินเดียตะวันออก เดินทางมาสยามเพื่อเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวเมื่อพุทธศักราช ๒๓๖๘ และทำสนธิสัญญาทางการพาณิชย์ เรียกสนธิสัญญาฉบับนั้นว่า “สนธิสัญญาเบอร์นี”

จากเหตุการณ์บ้านเมืองของสยามที่มีชาวต่างชาติเข้ามา กอปรกับเพื่อนบ้านที่ตกเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษและฝรั่งเศส ทำให้พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชกระแสรับสั่งฝากบ้านฝากเมืองไว้กับเจ้านายและขุนนางเมื่อใกล้จะเสด็จสวรรคตว่า “...การศึกสงครามข้างญวนข้างพม่าก็เห็นจะไม่มีแล้ว จะมีอยู่ก็แต่ข้างพวกฝรั่งให้ระวังให้ดี อย่าให้เสียท่าแก่เขาได้ การงานสิ่งใดของเขาที่คิดควรจะเรียนเอาไว้ก็ให้เอาอย่างเขาแต่อย่าให้นับถือเลื่อมใสไปทีเดียว....” รวมทั้งยังพระราชทานเงินถุงแดง ที่ทรงเก็บสะสมไว้ให้เป็นเงินสำหรับ “ไถ่บ้านไถ่เมือง” อีกด้วย

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระสยามเทวมหามกุฏวิทยมหาราช

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระสยามเทวมหามกุฏวิทยมหาราช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เรือของราษฎรสยามใช้ธงเหมือนอย่างเรือหลวงแต่ให้เอารูปจักรออกเหลือเพียงแต่ข้างเผือกบนพื้นแดง “...ให้ใช้ทั่วไปทั้งเรือหลวงแลเรือราษฎร บรรดาที่เจ้าของเรือ เปนข้าขอบขัณฑสีมา มิให้เปนการสับสนกับเรือของชาวต่างประเทศ...”

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระสยามเทวมหามกุฏวิทยมหาราช สมเด็จพระบรมราชาธิบดีที่ ๕ ทรงส่งเซอร์จอห์น เบาว์ริง เป็นราชทูตต่างพระองค์เข้ามายังสยามเพื่อเจรจาทำสนธิสัญญาจนที่สุดแล้วเสร็จเป็น “หนังสือสัญญาทางพระราชไมตรีประเทศอังกฤษแลประเทศสยาม” (Treaty of Friendship and Commerce between the British Empire and the Kingdom of Siam) หรือที่รู้จักกันดีในนาม “สนธิสัญญาเบาว์ริง” ซึ่งมีผลต่อการปรับเปลี่ยนสภาพเศรษฐกิจของสยามไปเป็นอันมาก อาทิ การเปิดค้าขายข้าวอย่างเสรี ส่งผลให้มีการทำนาเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ชาวต่างชาติเข้ามาทำการค้าได้อย่างเสรีไม่ต้องค้าขายเฉพาะกับราชสำนัก รวมทั้งยังได้สิทธิสภาพนอกอาณาเขต (Extraterritorial Rights) คือสิทธิพิเศษทางกฎหมายที่ประเทศหนึ่งสามารถบังคับใช้กฎหมายของประเทศตนต่อบุคคลในดินแดนของประเทศอื่นได้ ทำให้คนในบังคับของอังกฤษที่มีคดีในสยามสามารถขึ้นศาลของอังกฤษได้

หนังสือสัญญา

กรุงเทพมหานครกับกรุงอังกฤษ

เป็นทางไมตรี ค้ำ ทายกัน

TREATY

FRIENDSHIP

John Bowring
1800-1870

Signature of King Rama IV

Signature of King Rama IV

ข้อความในภาษาไทยที่ปรากฏบนเอกสารสัญญา

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พุทธศักราช ๒๔๓๔ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ตราพระราชบัญญัติว่าด้วยแบบอย่างธงสยามรัตนโกสินทรศก ๑๑๐ (พ.ศ. ๒๔๓๔) ขึ้นเป็นพระราชบัญญัติฉบับแรกของประเทศไทย

ข้อที่ ๑๓ ธงชาติสยาม

เป็นรูปช้างเผือกเปล้าพื้นแดง ใช้ในเรือกำปั่นและเรือทั้งหลายของพ่อค้า เรือกำปั่นและเรือต่างๆ ของไปรเวตทั่วไปในชาวสยาม

ในช่วงเวลานี้ การแผ่ขยายตัวของลัทธิจักรวรรดินิยมจากชาติตะวันตกเริ่มเข้มข้นมากขึ้น ประเทศเพื่อนบ้านต่างสูญเสียเอกราชตกเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษและฝรั่งเศส ราชวงศ์ที่เคยยิ่งใหญ่อย่างราชวงศ์คองบองหรือราชวงศ์อลองพญาของพม่า ก็ถึงกับปลานการไปจากแผ่นดิน ฝรั่งเศสเองมีความมุ่งหมายต่อผลประโยชน์ของสยามจนที่สุดนำมาสู่ “วิกฤติ ร.ศ. ๑๑๒” ฝรั่งเศสส่งเรือรบเข้ามาในแม่น้ำเจ้าพระยาและเรียกร้องให้สยามต้องปฏิบัติตามความต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือการยกดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงให้ฝรั่งเศสและจ่ายเงินชดเชยให้ฝรั่งเศสจากการสู้รบระหว่างฝรั่งเศสกับสยามที่ปากแม่น้ำเจ้าพระยาจำนวนถึง ๓ ล้านฟรังก์ ซึ่งรัฐบาลไทยต้องยอม “เสียส่วนน้อยเพื่อรักษาส่วนใหญ่” ปกป้องเอกราชของประเทศ โดยยอมสละสิทธิ์เหนือดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงและนำเงิน “ถูงแดง” ที่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหาเจษฎาราชเจ้า ทรงเก็บสะสมไว้และมีพระราชกระแสรับสั่งว่า “เก็บไว้ไถ่บ้านไถ่เมือง” ร่วมกับการเสียสละเงินทองของเจ้านายและขุนนาง มอบให้กับฝรั่งเศสจึงเป็นอันผ่านวิกฤติการณ์ดังกล่าวไปได้

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เกิดมหาสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง ในช่วงต้นสยามยังวางตัวเป็นกลางแต่ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๔๖๐ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงตัดสินพระทัยนำชาติเข้าร่วมกับฝ่ายสัมพันธมิตรและทรงประกาศสงครามกับเยอรมันและออสเตรีย-ฮังการี ด้วยทรงมีพระบรมราชวินิจฉัยว่าการเข้าร่วมกับฝ่ายสัมพันธมิตรเป็นสิ่งที่ถูกต้อง รวมทั้งยังเป็นประโยชน์กับประเทศมากกว่าการวางตัวเป็นกลาง

ธงริ้วแดง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ใช้เป็นธงของชาติก่อนเปลี่ยนมาเป็นธงไตรรงค์

ในครั้งนั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้แก้ไขพระราชบัญญัติธง พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ อันเป็นจุดกำเนิดของ “ธงไตรรงค์”

“ธงสำหรับชาติสยามซึ่งได้ประดิษฐานขึ้นตามพระราชบัญญัติธงพระพุทธศักราช ๒๔๕๙ นั้น ยังไม่เปนสง่าพอสำหรับประเทศ สมควรที่จะเพิ่มสีน้ำเงินแก่เข้าอีกสีหนึ่ง ให้เปนสามสีตามลักษณะธงชาติของประเทศที่เปนสัมพันธมิตรกับกรุงสยามได้ใช้อยู่โดยมากนั้น เพื่อให้เปนเครื่องหมายให้ปรากฏว่า ประเทศสยามได้เข้าร่วมสุขทุกข์ แลเปนน้ำหนึ่งใจเดียวกันกับสัมพันธมิตรหมูใหญ่ ช่วยกันกระทำการปราบปรามความอาสัจธรรมในโลกลี้ให้พินาศประลัยไป อีกประการหนึ่งสีน้ำเงินนี้เปนสีอันเปนศิริแก่พระชนมวาร นับว่าเปนสีเครื่องหมายฉะพระองค์ด้วย จึงเปนสีที่สมควรจะประกอบไว้ในธงสำหรับชาติด้วยประการทั้งปวง”

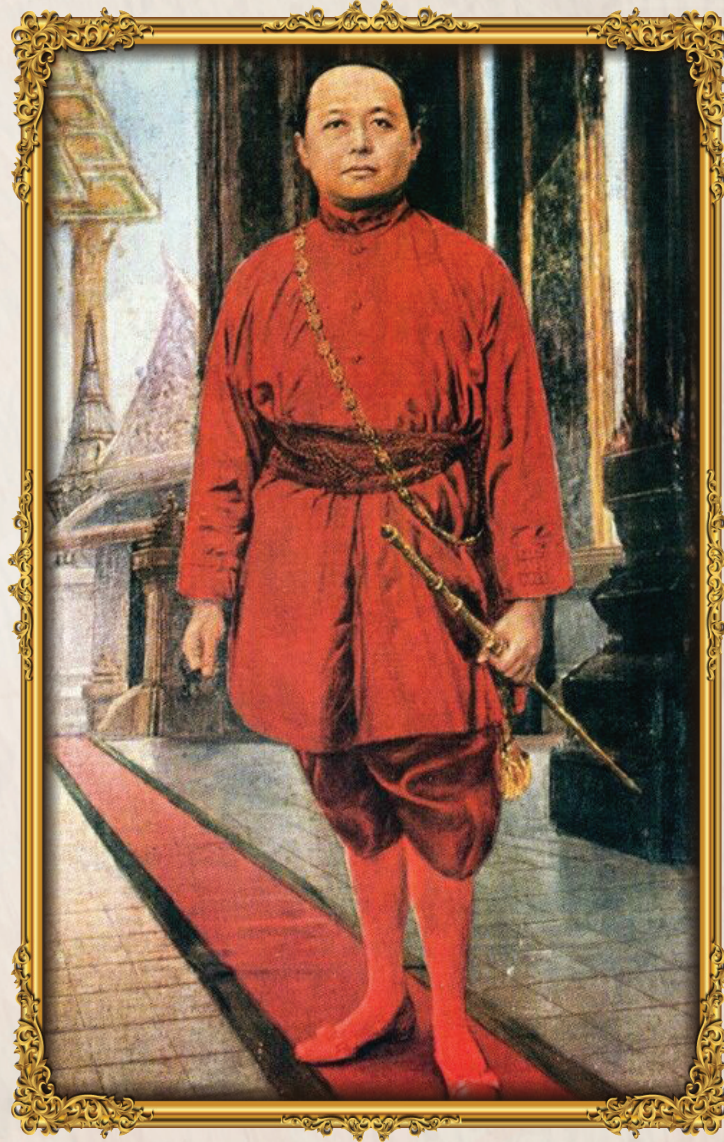
ธงไตรรงค์

หลังจบสงครามโลกครั้งที่หนึ่งด้วยชัยชนะของฝ่ายสัมพันธมิตร เหตุก็เป็นไปดังพระบรมราชวิสัยทัศน์ กล่าวคือสยามในฐานะประเทศผู้ชนะสงคราม ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกสันนิบาตชาติ (League of Nation) ทัดเทียมกับประเทศต่างๆ และได้แก้ไขสนธิสัญญาไม่เป็นธรรมอันนับเป็นคุณูปการสำหรับชาติไทยตราบทุกวันนี้

พระองค์ผู้ทรงพระราชทานสันติสุขแลสันติภาพ
ให้แก่สยามประเทศ.

ฉลองพระองค์ “พระมหาพิชัยยุทธ”

ในวันประกาศสงครามกับเยอรมัน และออสเตรีย-ฮังการี พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงฉลองพระองค์ตามราชประเพณีเมื่อพระมหากษัตริย์จะเสด็จในการพระราชสงครามเรียกว่าฉลองพระองค์พระมหาพิชัยยุทธ ซึ่งวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๔๖๐ ตรงกับวันอาทิตย์ ฉลองพระองค์จึงเป็น สีแดงประกอบด้วยพระภูษาไหม โจงกระเบนสีแดงเลือดนก ฉลองพระองค์ชั้นนอกเป็นแพรสีแดง ถุงพระบาทและฉลองพระบาทล้วนเป็นสีแดง ทรงพระสังวาลย์นพรัตน์ราชวราภรณ์ พระหัตถ์ซ้ายทรงถือ พระแสงดาบคาบค่าย

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่อง รูปธงชาติตามพระราชบัญญัติธง พ.ศ. ๒๕๒๒

เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๒๐ ซึ่งเป็นปีครบรอบ ๑๐๐ ปี แห่งการพระราชทานธงชาติไทย หรือ "ธงไตรรงค์" จึงมีการประกาศกำหนดรูปธงชาติไทย หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "ธงไตรรงค์" ไว้เป็นมาตรฐานดังนี้

รูปธงชาติตามพระราชบัญญัติธง พุทธศักราช ๒๕๒๒

สัดส่วน : ๖ ส่วน : ๙ ส่วน

ในกรณีที่ธงชาติเป็นผืนผ้า หน่วยงานของรัฐจะมีการใช้ การชัก หรือการแสดงธงชาติ ในงานต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐให้เป็นที่ปรากฏสู่สาธารณะ ให้กำหนดเป็นดังนี้

ค่ามาตรฐานการวัดสีธงชาติในลักษณะเป็นค่าแนะนำ

สี	ระบบสี CIELAB D๖๕			
	L*	a*	b*	ΔE^*
แดง	๓๖.๔	๕๕.๔๗	๒๕.๔๒	ไม่เกิน ๑.๕
ขาว	๙๖.๖๑	-๐.๑๕	-๑.๔๘	ไม่เกิน ๑.๕
น้ำเงิน	๑๘.๖๓	๗.๘๙	-๑๙.๔๕	ไม่เกิน ๑.๕

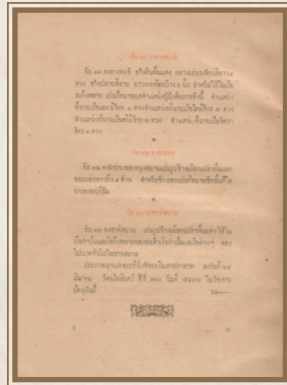
หมายเหตุ

- เครื่องมือมาตรฐานที่ใช้วัดค่ามาตรฐานการวัดสีธงชาติ ในที่นี้คือเครื่อง Colorimetric spectrophotometer หลักการ $d/0$ หรือ หลักการ $d/๘$ โดยใช้โหมดการวัดแบบ Specular Exclude ; SCE (หลักการ $d/๘$ เส้นผ่านศูนย์กลาง sphere ต้องไม่น้อยกว่า ๑๕๒ มม.), แหล่งแสงประดิษฐ์ และมุมมองผู้สังเกตการณ์ใช้ : $D๖๕/๑๐^\circ$
- ฟังก์ชันยูวี : ตัดแสงยูวี หรือ ควบคุมได้
- มาตรฐานที่สอดคล้อง : ASTM E๑๑๖๔

พระราชบัญญัติ และกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการธงชาติไทย

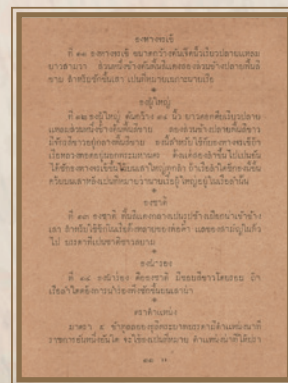
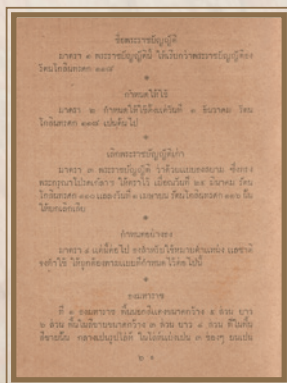
๑. พระราชบัญญัติว่าด้วยแบบอย่างธงสยาม รัตนโกสินทรศก ๑๑๐

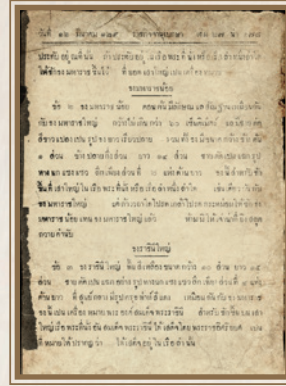
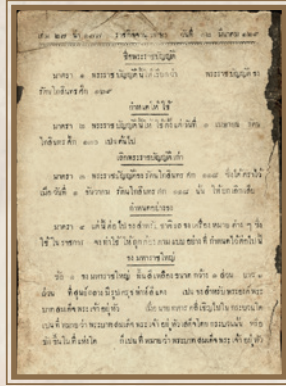
๒. พระราชบัญญัติธง รัตนโกสินทรศก ๑๑๖

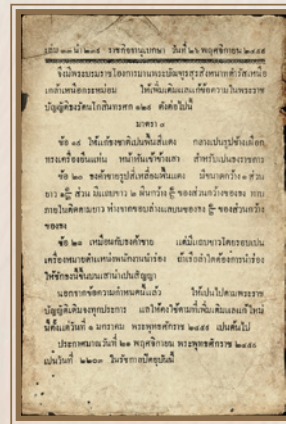
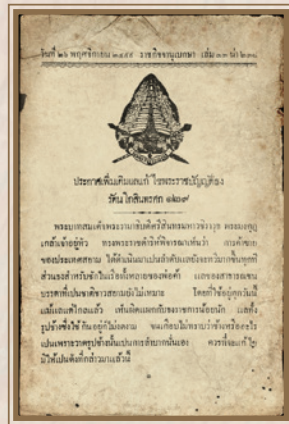
๓. พระราชบัญญัติธง รัตนโกสินทรศก ๑๑๘

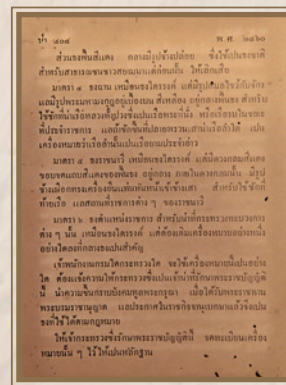
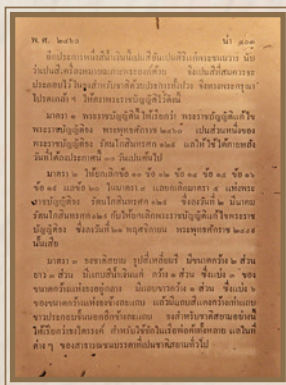
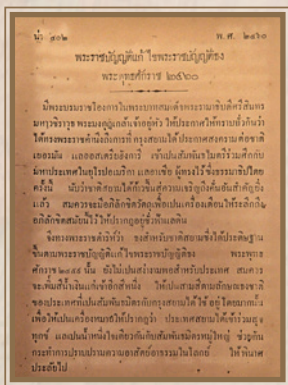
๔. พระราชบัญญัติธง รัตนโกสินทรศก ๑๒๙

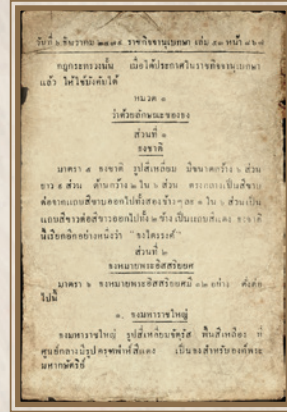
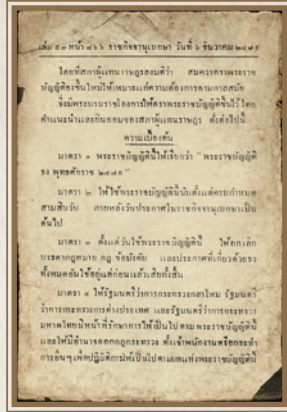
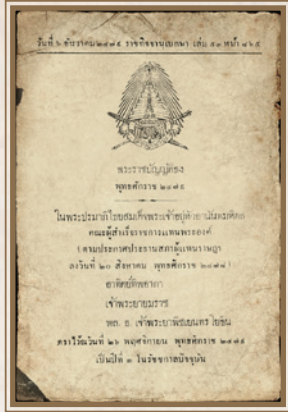
๕. ประกาศเพิ่มเติมแลแก้ไขพระราชบัญญัติธง รัตนโกสินทรศก ๑๒๙

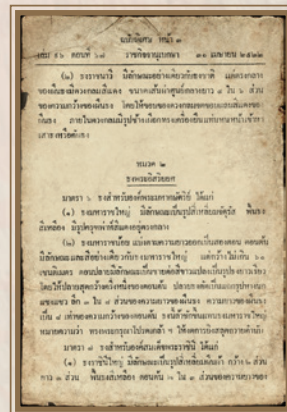
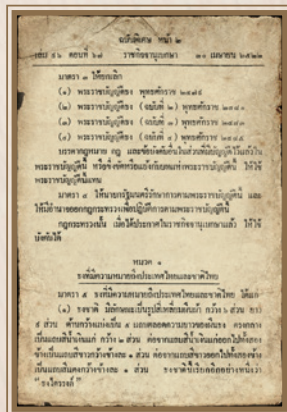
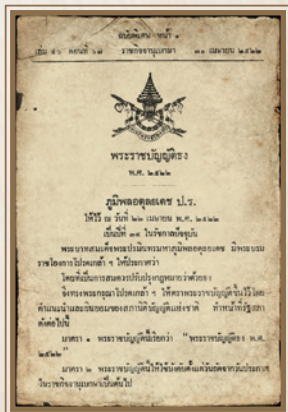
๖. พระราชบัญญัติแก้ไขพระราชบัญญัติธง พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

๗. พระราชบัญญัติธง พุทธศักราช ๒๔๗๙

๘. พระราชบัญญัติธง พุทธศักราช ๒๕๒๒

การใช้ธงชาติ

การใช้ธงชาติ หมายความว่า การนำธงที่อยู่ในสภาพพร้อมแล้ว ทำให้ปรากฏ หรือให้เห็น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดประโยชน์ หรือใช้ในโอกาสใดโอกาสหนึ่ง ตามกำหนดในระเบียบ

ลักษณะธงชาติที่นำมาใช้

ธงชาติที่นำมาใช้ ชัก หรือแสดง ต้องมีสภาพดี เรียบร้อย สมบูรณ์

ธงชาติที่มีสภาพไม่สมบูรณ์ เก่า ขาด เป็นรู ผิดเพี้ยน สีซีดจนเกินควร จะไม่นำมาใช้

ขนาดเสาธงและพื้นของธงชาติ

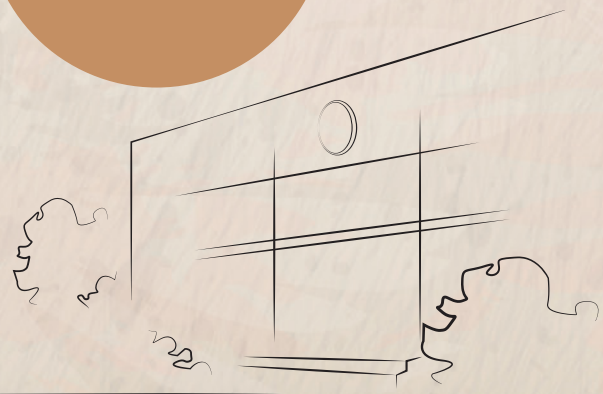
เสาธงจะมีขนาดสูงใหญ่เพียงใด ควรอยู่ ณ ที่ใด และจะใช้พื้นธงขนาดเท่าใด ให้อยู่ในดุลพินิจของผู้ปกครองสถานที่นั้น ที่จะพิจารณาให้เหมาะสม สง่างาม แก่อาคารสถานที่

ตัวอย่าง

เสาธงสูง ๕ เมตร
ควรใช้ธงชาติขนาด
๑.๒๐ X ๑.๘๐ เมตร

ตัวอย่าง

เสาธงสูง ๑๐ เมตร
ควรใช้ธงชาติขนาด
๒.๐๐ X ๓.๐๐ เมตร

การใช้ธงชาติกับผู้เสียชีวิต

ธงชาติ สามารถใช้เป็นเครื่องประกอบเกียรติยศหรืออัฐิได้ กับบุคคลดังต่อไปนี้

๑. ประธานองคมนตรี
๒. ประธานรัฐสภา
๓. นายกรัฐมนตรี
๔. ประธานศาลฎีกา
๕. ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นโบราณมงคลนพรัตนราชวราภรณ์
๖. ผู้เสียสละเนื่องจากปฏิบัติหน้าที่สู้รบ หรือต่อสู้ หรือช่วยเหลือการสู้รบหรือต่อสู้ หรือเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือช่วยเหลือราชการในการป้องกันอธิปไตย รักษาความสงบเรียบร้อยของประเทศ หรือปราบปรามการกระทำผิดต่อความมั่นคงของรัฐ หรือปราบปรามการกระทำผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
๗. ผู้ที่เสียชีวิตจากการแสดงความกล้าหาญช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ให้เป็นประโยชน์อย่างสำคัญแก่ทางราชการ โดยไม่เกรงภัยอันจะเกิดแก่ชีวิตของตน
๘. บุคคลที่ทางราชการเห็นสมควร

การใช้ธงชาติคลุมศพ

ในพิธีรับพระราชทานน้ำอาบศพ
หรือพิธีรดน้ำศพ

ในพิธีปลงศพ
ตามประเพณีของทหารเรือ

ในระหว่างเคลื่อนย้ายศพ
เพื่อประกอบพิธีทางศาสนา

การใช้ธงชาติคลุมหีบศพหรืออัฐิ

ให้ใช้กรณีดังต่อไปนี้

๑. เมื่อเชิญหรือเคลื่อนย้ายศพหรืออัฐิ เพื่อประกอบพิธีรับพระราชทานน้ำอาบศพ หรือพิธีรดน้ำศพ หรือบำเพ็ญกุศล ตามพิธีทางศาสนา
๒. ในระหว่างการประกอบพิธีทางศาสนา
๓. ในระหว่างการตั้งศพเพื่อรับพระราชทานเพลิงศพ ประกอบพิธีฌาปนกิจ หรือเคลื่อนย้ายศพไปประกอบพิธีฝัง

วิธีการใช้ธงชาติคลุมศพหรือหีบศพ

๑. ปกติให้ใช้คลุมตามความยาวของธง โดยให้ด้านต้นของธงอยู่ทางส่วนศีรษะของศพ และจะต้องปฏิบัติไม่ให้เป็นการเสื่อมเสียเกียรติแก่ผืนธงชาติ
๒. ห้ามมิให้วางสิ่งหนึ่งสิ่งใดลงบนธงชาติที่คลุมศพ หรือหีบศพ
๓. เมื่อจะรับพระราชทานน้ำอาบศพ บรรจุหรือฝังศพ ประชุมเพลิงศพตอนเผาจริง ให้เชิญธงชาติที่คลุมศพหรือหีบศพพับเก็บให้เรียบร้อย โดยมีให้ส่วนหนึ่งส่วนใดของธงชาติสัมผัสพื้น

สำหรับผู้ที่ได้รับพระราชทานโกศหรือหีบหลวงประกอบเกียรติยศศพอยู่แล้ว ถ้ามีสิทธิที่จะใช้ธงชาติคลุมศพด้วย ให้กระทำโดยวิธีเชิญธงชาติในสภาพที่พับเรียบร้อยใส่พานตั้งไว้เป็นเกียรติยศ หน้าที่ตั้งศพ เช่นเดียวกับเครื่องยศและเครื่องราชอิสริยาภรณ์ แต่ต้องไม่ต่ำกว่าเครื่องยศและเครื่องราชอิสริยาภรณ์ โดยห้ามใช้ธงชาติหรือแถบสีธงชาติคลุมทับหรือตกแต่งโกศ หรือหีบศพที่พระราชทานประกอบเกียรติยศศพ

การชักธงชาติ

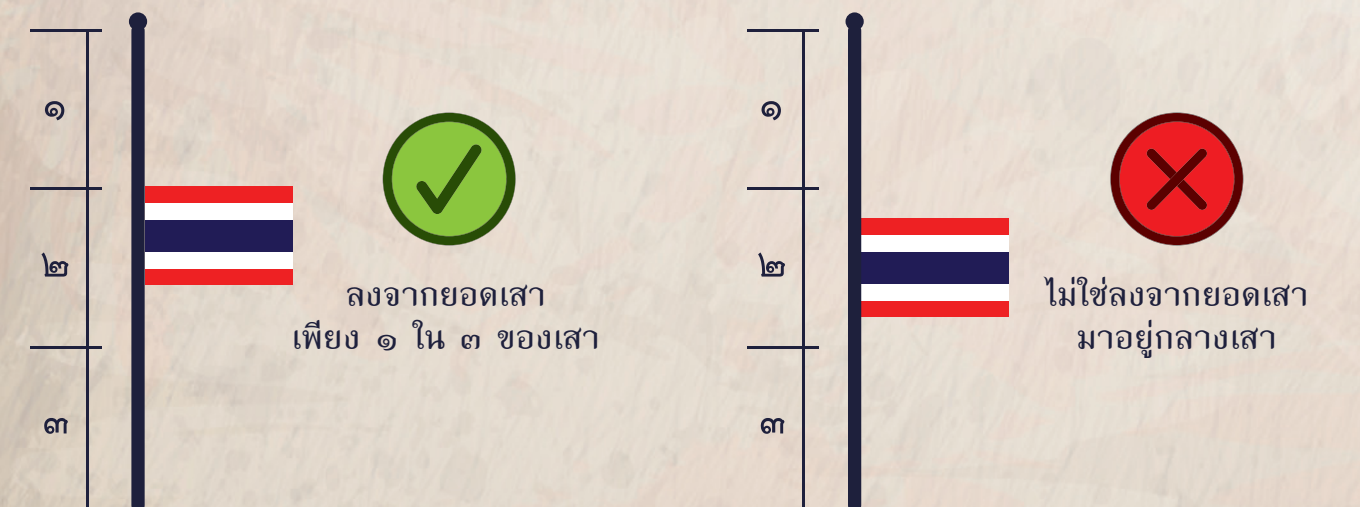
ให้ปฏิบัติดังนี้

๑. ผู้มีหน้าที่ชักธงชาติต้องแต่งกายเรียบร้อย
๒. เมื่อใกล้กำหนดเวลาชักธงขึ้น ให้เตรียมธงชาติผูกติดกับสายเชือกทางด้านขวาของผู้ชักธงให้เรียบร้อย
๓. เมื่อถึงกำหนดเวลา ให้คลื่นธงชาติออกเต็มผืน แล้วดึงเชือกให้ธงชาติขึ้นช้า ๆ ด้วยความสม่ำเสมอ จนถึงสุดยอดเสาธง แล้วจึงผูกเชือกไว้ให้ตึง ไม่ให้ธงลדת่ำลงมา
๔. เมื่อชักธงลง ให้ดึงเชือกให้ธงชาติลงช้า ๆ ด้วยความสม่ำเสมอ และสายเชือกตึงจนถึงระดับเดิมก่อนชักขึ้น
๕. ในกรณีที่มีการบรรเลงเพลงชาติหรือมีสัญญาณในการชักธงขึ้นลง จะต้องชักธงชาติขึ้นและลงให้ถึงจุดที่สุด พร้อมกับจบเพลงหรือสัญญาณนั้น ๆ

กรณีผ่านทางราชการประกาศลดธงชาติครึ่งเสา

ให้ปฏิบัติในการชักธงขึ้นเช่นเดียวกับข้อ ๑ ข้อ ๒ และข้อ ๓

เมื่อธงถึงยอดเสาแล้วจึงลดธงลงมาจากยอดเสาเพียง ๑ ใน ๓ ของความสูงเสาธง หรืออีกนัยหนึ่ง คือธงจะอยู่ที่ความสูง ๒ ใน ๓ ส่วนของความสูงเสาธง ไม่ใช่ครึ่งเสา และเมื่อจะชักธงลง ให้ชักธงขึ้นจนถึงยอดเสาก่อน แล้วจึงชักธงลงตามข้อ ๔ และข้อ ๕

การลดธงชาติครึ่งเสาอย่างถูกต้อง

การชักธงชาติ

และวันพระราชทานธงชาติไทย

คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นหลักการว่าสถานที่ราชการ สถาบันการศึกษา สถานศึกษา ที่ทำการรัฐวิสาหกิจและองค์กรอื่นๆ ของรัฐ นอกจากจะมีการชักธงชาติขึ้นและลงตามเวลาที่ทางราชการกำหนดแล้วยังสามารถประดับธงชาติ ณ สถานที่อันสมควร ในบริเวณที่ทำการทุกวันและตลอดเวลาเป็นการถาวรและสม่ำเสมอ

การชักธงชาติ ณ อาคารสถานที่และยานพาหนะของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ ตลอดถึงสถานที่อยู่ ที่พักอาศัยของหัวหน้าคณะผู้แทนทางทูต หรือสถานที่ทำการกงสุล ให้ปฏิบัติตามที่กำหนดไว้เช่นเดียวกับการชักธงชาติในราชอาณาจักรโดยอนุโลม โดยให้หัวหน้าหน่วยงานหรือผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ คำนึงถึงขนบธรรมเนียมระหว่างประเทศ กฎหมายระหว่างประเทศ ความตกลงกับรัฐบาลไทย และขนบธรรมเนียมจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น

ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙ เห็นชอบกำหนดให้วันที่ ๒๘ กันยายน ของทุกปี เป็นวันพระราชทานธงชาติไทย (Thai National Flag Day) และเริ่มในวันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นวันแรก โดยไม่ถือเป็นวันหยุดราชการรวมทั้งกำหนดให้มีการชักและประดับธงชาติในวันดังกล่าวด้วย

การชักธงชาติในวันพระราชทานธงชาติไทย ครบรอบ ๑๐๐ ปี

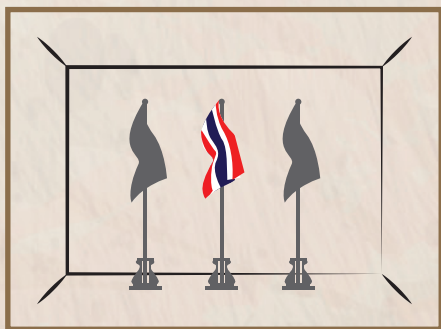

การประดับธงชาติ

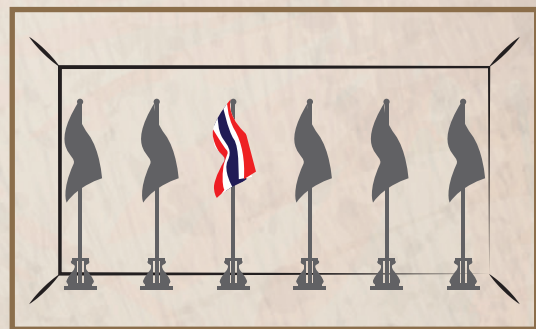
การประดับธงชาติ หมายความว่า การนำธงชาติไปตกแต่งหรือแสดงร่วมกับสิ่งอื่น ๆ
เช่น การประดับธงชาติคู่หรือร่วมกับธงอื่น
การประดับธงชาติร่วมกับพระพุทธรูป และพระบรมฉายาลักษณ์

การประดับธงชาติคู่หรือร่วมกับธงอื่น

๑. การประดับธงชาติคู่หรือร่วมกับธงอื่น ยกเว้นธงพระอิสริยยศจะต้องไม่ให้ธงชาติอยู่ในระดับต่ำกว่าธงอื่น ๆ และโดยปกติให้จัดธงชาติอยู่ที่เสาธงแรกด้านขวา (เมื่อมองดูออกมาจากภายใน หรือจุดของสถานที่ที่ใช้ชัก แสดง หรือประดับธงเป็นหลัก)
๒. การประดับธงชาติคู่กับธงอื่นในงานพิธีซึ่งมีแท่นหรือมีที่สำหรับประธาน ให้จัดธงชาติอยู่ด้านขวาของแท่นพิธีและธงอื่นอยู่ด้านซ้าย
๓. การประดับธงชาติคู่กับธงอื่น นอกจากดังที่กล่าวในข้อ ๑ และข้อ ๒ แล้วให้ปฏิบัติ ดังนี้
  - ๓.๑ เมื่อรวมกับธงชาติแล้วนับได้เป็นจำนวนคี่ ให้ธงชาติอยู่กลาง
  - ๓.๒ เมื่อรวมกับธงชาติแล้วนับได้เป็นจำนวนคู่ ให้ธงชาติอยู่กลางด้านขวา

การประดับธงชาติร่วมกับธงอื่น
กรณีมีธงรวมนับเป็นจำนวนคี่

การประดับธงชาติร่วมกับธงอื่น
กรณีมีธงรวมนับเป็นจำนวนคู่

การประดับธงชาติร่วมกับพระพุทธรูป และพระบรมฉายาลักษณ์

การประดับธงชาติร่วมกับ
พระพุทธรูปและพระบรมฉายาลักษณ์

การประดับธงชาติร่วมกับพระพุทธรูปและพระบรมฉายาลักษณ์ในพิธีการต่าง ๆ
เพื่อเป็นการสักการะร่วมกัน ให้จัดธงชาติอยู่ด้านขวาของพระพุทธรูป
และพระบรมฉายาลักษณ์อยู่ด้านซ้ายของพระพุทธรูป

การประดับธงชาติคู่หรือร่วมกับธงของต่างประเทศ

ให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

การประดับธงชาติคู่หรือร่วมกับธงของต่างประเทศ จะต้องเป็นไปในลักษณะเท่าเทียมกัน เช่น ขนาด สีของธง ความสูงต่ำของเสาธง

- ถ้าประดับหรือชักธงของต่างประเทศเพียงประเทศเดียว ต้องให้ธงชาติเคียงคู่อยู่ด้านขวาของธงต่างประเทศ
- ถ้าประดับธงของต่างประเทศเกินกว่าหนึ่งประเทศ เมื่อรวมกับธงชาติแล้วเป็นจำนวนคู่ ต้องให้ธงชาติอยู่ตรงกลาง
- ถ้าประดับธงของต่างประเทศเกินกว่าหนึ่งประเทศ เมื่อรวมกับธงชาติแล้วเป็นจำนวนคี่ ต้องให้ธงชาติอยู่กลางด้านขวา

การประดับธงชาติในอาคารสถานที่ หรือมีข้อตกลงระหว่างประเทศ หรือประเทศภาคีกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ก็ให้ปฏิบัติตามข้อตกลงหรือข้อกำหนดนั้นๆ

- การประดับธงชาติในการแข่งขันกีฬาระหว่างประเทศ โดยปกติให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของสมาคมกีฬาระหว่างประเทศ หรือตามหลักสากล
- การประดับธงชาติคู่กับธงของต่างประเทศสำหรับรถยนต์ ให้ปักธงชาติไว้ทางด้านขวา และธงของต่างประเทศไว้ทางด้านซ้าย
- ยานพาหนะอื่นให้ใช้ทำนองเดียวกับข้อ ๗ เว้นแต่การประดับบนเรือ ให้เป็นไปตามธรรมเนียมประเพณีของชาวเรือ

วันพิธีสำคัญที่ต้องชกธงและประดับธงชาติ

วันที่ ๑ มกราคม ของทุกปี วันขึ้นปีใหม่ ๑ วัน	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ วันมาฆบูชา ๑ วัน	วันที่ ๖ เมษายน ของทุกปี วันพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช และวันที่ระลึกมหาจักรีบรมราชวงศ์ ๑ วัน
วันที่ ๑๓ เมษายน ของทุกปี วันสงกรานต์ ๑ วัน	วันที่ ๔ พฤษภาคม ของทุกปี วันฉัตรมงคล ๑ วัน	วันพืชมงคล ๑ วัน
วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ วันวิสาขบูชา ๑ วัน	วันที่ ๓ มิถุนายน ของทุกปี วันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี ๑ วัน	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ วันอาสาฬหบูชา ๑ วัน
วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ วันเข้าพรรษา ๑ วัน	วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ของทุกปี วันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ๒ วัน (๒๘ - ๒๙ กรกฎาคม)	วันที่ ๑๒ สิงหาคม ของทุกปี วันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง และวันแม่แห่งชาติ ๑ วัน
วันที่ ๒๘ กันยายน ของทุกปี วันพระราชทานธงชาติไทย ๑ วัน	วันที่ ๒๔ ตุลาคม ของทุกปี วันสหประชาชาติ ๑ วัน	วันที่ ๕ ธันวาคม ของทุกปี วันคล้ายวันพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร วันชาติและวันพ่อแห่งชาติ ๒ วัน (๕ - ๖ ธันวาคม)
	วันที่ ๑๐ ธันวาคม ของทุกปี วันรัฐธรรมนูญ ๑ วัน	

นอกจากนี้ สุดแต่ทางราชการจะประกาศให้ทราบเป็นครั้งคราว ส่วนงานพิธีอื่นๆ ตามประเพณีนิยม หากจะชกธงและประดับธงชาติก็ทำได้ แต่ต้องทำด้วยความเคารพ

การทำความเคารพธงชาติ การดูแลรักษาธงชาติ

การทำความเคารพธงชาติ

๑. เมื่อมีการชักธงชาติขึ้นและลง ให้แสดงความเคารพโดยการยืนตรง หันไปทางเสาธง อาคาร หรือสถานที่ที่มีการชักธงชาติขึ้นและลง จนกว่าจะเสร็จการ
๒. ในกรณีที่ได้ยินเพลงชาติหรือสัญญาณการชักธงชาติ จะเห็น หรือไม่เห็นการชักธงชาติก็ตาม หรือในกรณีอยู่ในอาคาร หรือยานพาหนะที่ไม่สามารถยืนแสดงความเคารพได้ ให้แสดงความเคารพ โดยการหยุดนิ่งในอาการสำรวม จนกว่าการชักธงชาติหรือเสียงเพลงชาติ หรือสัญญาณการชักธงชาติจะสิ้นสุดลง

การดูแลรักษาธงชาติ

๑. ให้หน่วยงานราชการ หัวหน้าหน่วยงานผู้ปกครองอาคารสถานที่ราชการ หรือสถานที่ทำการของหน่วยงานของรัฐและเอกชน ผู้ครอบครองอาคารสถานที่ที่มีการใช้ การชัก หรือการแสดงธงชาติ กวดขันดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบโดยเคร่งครัด
๒. ให้เจ้าหน้าที่หรือบุคคลผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการใช้ การชัก หรือการแสดงธงชาติเก็บรักษา ธงชาติไว้ด้วยความเคารพในสถานที่และที่เก็บอันสมควร
๓. การเชิญธงชาติจากที่เก็บรักษาเพื่อนำไปใช้ ชัก หรือแสดง ในกรณีที่ธงชาติเป็นผืนผ้า ให้เชิญไป ในสภาพที่พับเรียบร้อย และด้วยอาการเคารพ เมื่อถึงจุดที่จะใช้หรือแสดง จึงคลี่ออกเพื่อใช้หรือ แสดงต่อไป
๔. การเชิญธงชาติจากจุดที่ใช้ ชัก หรือแสดง ไปเก็บไว้ ณ ที่เก็บรักษา ให้ดำเนินการในลักษณะเดียวกับที่กำหนดไว้ในข้อ ๓

ขั้นตอนในการพับธงชาติ

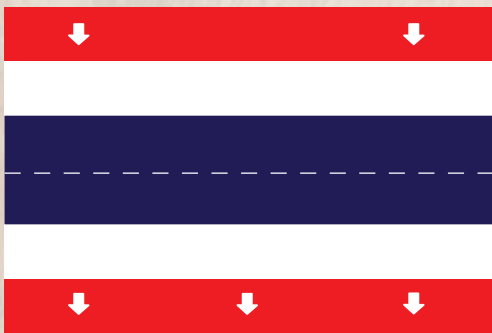
รูปที่ ๑

รูปที่ ๖

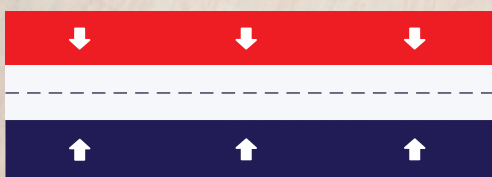
รูปที่ ๒

รูปที่ ๗

รูปที่ ๓

รูปที่ ๘

รูปที่ ๔

รูปที่ ๙

รูปที่ ๕

รูปที่ ๑๐

รูปที่ ๑๑

รูปที่ ๑๒

รูปที่ ๑๓

รูปที่ ๒๐

รูปที่ ๑๔

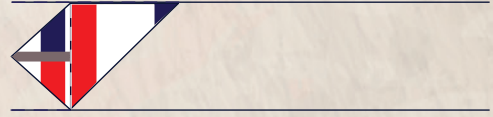
รูปที่ ๒๑

รูปที่ ๑๕

รูปที่ ๒๒

รูปที่ ๑๖

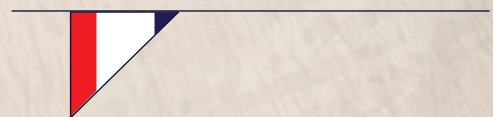
รูปที่ ๒๓

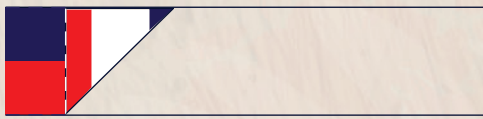
รูปที่ ๑๗

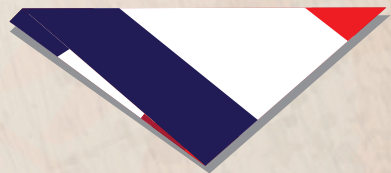
รูปที่ ๒๔

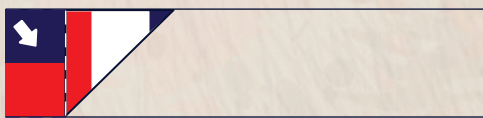
รูปที่ ๑๘

รูปที่ ๒๕

รูปที่ ๑๙

การพับเก็บธงชาติที่ถูกต้อง ต้องพับเป็นรูปสามเหลี่ยมที่แสดงให้เห็นแถบสีทั้งสามของธงชาติ โดยพับครึ่งธงชาติ ๒ ครั้ง แล้วพับทบเป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉากไปเรื่อย ๆ จนพับต่อไม่ได้ จึงเก็บชายธงสอดเข้าให้เรียบร้อย

การทำลายธงชาติเก่าที่ชำรุดเสื่อมสภาพ

ธงชาติที่ชำรุด ขาดวิน หรือสภาพเก่า จะไม่นำมาใช้ ให้ทำลายอย่างเหมาะสมและถูกต้อง โดยการตัดผืนธงชาติให้ริ้วสีแยกออกจากกัน เพื่อให้สิ้นสภาพ หรือลักษณะอันเป็นผืนธงชาติ หรือแถบสีธงชาติ

ขั้นตอนที่ ๑

ขั้นตอนที่ ๒

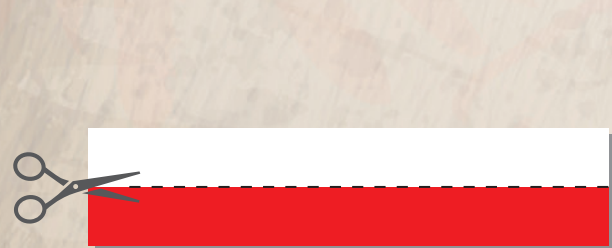
ขั้นตอนที่ ๓

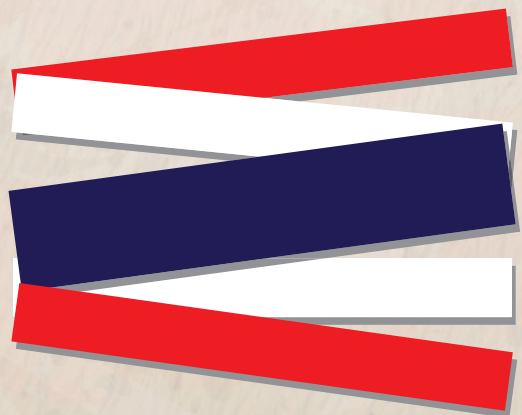
ขั้นตอนที่ ๔

ขั้นตอนที่ ๕

ขั้นตอนที่ ๖

การแสดงธงชาติที่สินค้า

การแสดงธงชาติไว้ที่สิ่งบรรจุ หีบห่อ สิ่งหุ้มห่อ สิ่งผูกมัด ผลิตภัณฑ์หรือสินค้าใดๆ อาคาร สถานที่ ยานพาหนะ เครื่องแต่งกาย ร่างกายหรือสิ่งอื่นใด ที่มีได้มีลักษณะเป็นการเหยียดหยามต่อธงชาติ ประเทศไทยหรือชาติไทย ให้ทำได้โดยสมควรในกรณีดังต่อไปนี้

- เป็นการแสดงธงชาติที่กระทำโดยส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ
- เป็นการแสดงธงชาติที่กระทำโดยเอกชนเพื่อประโยชน์ทางการพาณิชย์
- เป็นการแสดงธงชาติที่กระทำโดยเอกชนในกรณีอื่นๆ

การกระทำอันเป็นการเหยียดหยาม หรือไม่สมควรต่อธงชาติ

การกระทำอันเป็นการเหยียดหยามต่อธงชาติ ได้แก่ การกระทำต่อธงชาติ รูปจำลองของธงชาติ หรือแถบสีธงชาติ ด้วยเจตนาเหยียดหยามประเทศชาติ เช่น ฉีกทำลาย ถ่มน้ำลายรด ใช้เท้าเหยียบ วางเป็นผ้าเช็ดเท้า ซึ่งเป็นการแสดงความดูถูกดูหมิ่นเหยียดหยามชาติไทย

๑. การกระทำที่ไม่สมควรต่อธงชาติ รูปจำลองของธงชาติหรือแถบสีของธงชาติ เช่น

- ๑.๑ การประดิษฐ์รูป ตัวอักษร ตัวเลขหรือเครื่องหมายอื่นในพื้นธงรูปจำลองของธงหรือแถบสีของธง
- ๑.๒ การใช้ ชักหรือแสดงธง รูปจำลองของธงหรือแถบสีของธงอันมีลักษณะที่กล่าวมาในข้อ ๑.๑
- ๑.๓ การใช้ ชักหรือแสดงธง รูปจำลองของธง หรือแถบสีของธงไว้ ณ สถานที่หรือวิธีอันไม่สมควร
- ๑.๔ การประดิษฐ์รูป รูปจำลองของธงหรือแถบสีธงไว้ ณ ที่หรือสิ่งใดๆ โดยไม่สมควร
- ๑.๕ แสดงหรือใช้สิ่งใดๆ ที่มีรูปธง รูปจำลองของธงหรือแถบสีธงอันมีลักษณะตามข้อ ๑.๔

๒. บทกำหนดโทษ

การกระทำการต่อธงชาติโดยไม่ให้ความเคารพ มีความผิดและต้องรับโทษทางอาญาตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๒.๑ การกระทำใดๆ ต่อธง หรือเครื่องหมายอื่นใดอันมีความหมายถึงรัฐ เพื่อเหยียดหยามประเทศชาติ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๑๑๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญา)

๒.๒ กระทำการใดๆ ที่ไม่สมควรต่อธงชาติ รูปจำลองของธงชาติ หรือแถบสีของธงชาติ ตามข้อ ๑.๑-๑.๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติธง พ.ศ. ๒๕๑๒)

๒.๓ ผู้ใดกระทำการใดๆ อันมีลักษณะเป็นการเหยียดหยามต่อธง รูปจำลองของธงหรือแถบสีของธงชาติ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติธง พ.ศ. ๒๕๒๒)

ค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่
<https://oer.learn.in.th/thaiidentity>

เอกสารอ้างอิง :

- ๑๐๐ ปีสงครามโลกครั้งที่ ๑ : พระราชนิพนธ์อื่นเนื่องด้วยงานพระราชสงคราม ณ ทวีปยุโรป พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
- พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๔ ของเจ้าพระยาทิพากรวงศมหาโกษาธิบดี
- คู่มือธงไตรรงค์ ธำรงไทย สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
- Anglo-French Rivalry in Southeast Asia : Its Historical Geography and Diplomatic Climate by John L. Christian

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี